

וידבר משה אל ראשי המטות

ביאור בדרך אפשר

1 (ב) וְהֶעֱנִין לפי התוכן הפנימי של הדברים הוא, דְּהִגָּה יְדוּעַ מאמר
 2 חכמינו ז"ל במדרש שְׁנַתְאָה הַקָּב"ה הקדוש ברוך הוא לְהִיּוֹת לוֹ
 3 דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים⁷, וְהִיּוֹנוּ, שֶׁהַפְּנֹנָה והמטרה של בריאת העולם
 4 היא שְׁתַּהֲיֶה הַדִּירָה מקום משכן לאלוקות שבו תהיה גילוי והשראת
 5 השכינה לְמַטָּה בעולם הזה התחתון
 6 דְּוָקָא, שְׁלַכְן צְרִיכִים בְּנֵי 1
 7 יִשְׂרָאֵל לְעֶסוֹק בְּעִנְיֵי הַמַּטָּה 2
 8 ולבוא במגע עם דברים גשמיים
 9 וחומריים כְּדֵי לְבַרְרָם להפריד בין
 10 הטוב והרע המעורבים בהם יחד
 11 ולהעלות את הטוב וּלְזַכְּכֶם לעשות
 12 את הדברים הגשמיים מזוככים
 13 ומעודנים יותר. וּמְזַה מוּבָן, מאחר
 14 שעל האדם להתעסק עם דברים
 15 גשמיים כדי לזככם ולהעלות אותם,
 16 מובן שְׁלֹא צְרִיף לְהִיּוֹת עֲנִין
 17 הַנְּדָרִים שאדם אוסר על עצמו
 18 דברים שונים בעולם הזה, שֶׁהוּא
 19 עֲנִין הַפְּרִישׁוֹת והתרחקות
 20 מגשמיות העולם, כְּמֵאֲמַר רַבְתִּינוּ
 21 ז"ל⁸ נְדָרִים סִיג לְפָרִישׁוֹת, כִּי
 22 כְּאֲשֶׁר פּוֹרֵשׁ מִדְּבָרִים
 23 הַמּוֹתָרִים ולא מתעסק בהם ונהנה
 24 מהם, הֲרִי אֵינוֹ מְבָרָם
 25 וּמְזַכְּכֶם הזאת בניגוד למטרה
 26 הבריאה שהאדם כן יבוא במגע עם
 27 הגשמיות ויהפוך את ה'תחתונים'
 28 דווקא להיות 'דירה' ומשכן לה.
 29 וּכְדוּעַ תּוֹרַת הַבְּעַל-שֵׁם-
 30 טוֹב⁹ עַל הַפְּסוּק¹⁰ כִּי תִרְאֶה
 31 חֲמוֹר שׁוֹנֵאָף וְגו' רובץ תחת
 32 משאו וחדלת מעוזב לו יעלה בדעתך
 33 שלא לסייע לו בפריקת המשא מעל
 34 החמור, אומרת לך התורה עֲזוּב תַּעֲזוּב עֲמוֹ וכן תסייע לו, ופירש הבעל
 35 שם טוב (להלן, מתוך "היום יום...", "כ"ח שבט: כי תראה חמור - כאשר
 36 תסתכל בעיון טוב בהחומר שלך שהוא הגוף, תראה - שונאך - שהוא שונא
 37 את הנשמה המתנגעת לאלקות ורוחניות, ועוד תראה שהוא - רובץ תחת
 38 משאו - שנתן הקדוש ברוך הוא להגוף שיוזכך על ידי תורה ומצוות והגוף
 39 מתעצל בקיומם. ואולי יעלה בלבבך - וחדלת מעוזב לו - שיוכל לקיים
 40 שליחותו, כי אם תחילל בסיגופים לשבור את החומריות, הנה לא בוז הדרך
 41 ישכון אור התורה, כי אם - עזוב תעזוב עמו - לברר את הגוף ולזככו ולא
 42 לשברו בסיגופים. ומדברי הבעל-שם-טוב מובן שְׁפִסְדָּר הַעֲבֹדָה שהסדר

ביאור בדרך אפשר

43 הנכון והרצוי בעבודת ה' אֵינוֹ בְּאֹפֶן שֶׁל שְׁבִירַת הַחֲמִירוֹת
 44 וביטולה באמצעות סיגופים ופרישות מענייני העולם הזה מתוך כוונה 'לשבור'
 45 את החומריות, אֲלֵא אֲדַרְבָּהּ, הסדר הנכון והרצוי בעבודת ה' הוא עֲזוּב
 46 תַּעֲזוּב עֲמוֹ, לעזור לגוף לבצע את המוטל עליו הִיּוֹנוּ שֶׁהַעֲבֹדָה
 47 עבודת ה' כראוי צְרִיכָה לְהִיּוֹת לא
 48 מתוך התנגדות לגוף ו'שבירת' הגוף
 49 אלא יחד עִם הַגּוּף וְנִפְשׁ
 50 הַבְּהִמִית, לְבַרְרָם להפריד בין
 51 הטוב והרע המעורבים בהם וּלְזַכְּכֶם
 52 לזכך ולעדן את הגוף הגשמי ואת
 53 הנפש הבהמית, שְׁגַם הֵם יִתְעַלּוּ
 54 בְּמַדְרִיגַת הָאֱלֻקוֹת. וְלָכֵן בגלל
 55 שעבודת ה' הנכונה היא תוך שיתוף
 56 פעולה וסיוע לגוף אֲמָרָה תּוֹרָה
 57 כדברי התלמוד הירושלמי האמורים
 58 לעיל דִּינֵיךָ די ומספיק לך בְּמָה
 59 שְׂאֲסַרְתָּךְ תּוֹרָה, וְאֵין לְאָדָם
 60 לידור נדרים לְאִסוּר עַל עֲצָמוֹ
 61 דְּבָרִים הַמּוֹתָרִים, כִּי
 62 שְׂתַּקְלִית הַפְּנֹנָה של כללות בריאת
 63 העולם היא בְּעִנְיַן הַבִּירוּרִים
 64 וכיוון שכך צריך להבין לשם מה נועד
 65 כל ענין הנדרים?
 66 אלא הביאור:
 67 אָמַנְם¹¹, כָּל זֶה המבואר לעיל על
 68 כך שלאמתו של דבר לא רצוי לפרוש
 69 מענייני העולם אלא יש לעבוד את ה'
 70 עם הגוף ולזככו ועם הגשמיות
 71 ולהעלותה לקדושה הוא בְּאָדָם
 72 יִשָּׂר הוֹלֵךְ¹², וְהִיּוֹנוּ שֶׁהוֹלֵךְ
 73 בְּדֶרֶךְ הַיְשָׁרָה כו', והנהגתו
 74 ומעשיו הם לפי הוראות התורה אָבֵל
 75 מִי שֶׁחָטָא וּפָגַם כמבואר
 76 במקומות רבים כי החטא יוצר פגם בנפש האדם וכן למעלה כביכול (ובלשון
 77 רבנו הזקן באגרת התשובה שבספר התניא פרק א': "הועובר על מצות לא
 78 תעשה, עלייך שנדבק הרע בנפשו עושה פגם למעלה בשרשה ומקור חוצבה"
 79 של הנפש) וְעֵבֶר אֶת הַדֶּרֶךְ ועבר על דרכי התורה, וְרוֹאֵה
 80 בְּנַפְשׁוֹ שְׂאִי-אֶפְשָׁר לוֹ שאין לו את היכולת לְבַרֵר אֶת הַדֶּבֶר והוא
 81 יודע בעצמו שאם ירבה להיות שקוע בענייני העולם, הדבר יפגע במצבו
 82 הרוחני, אָזִי הַעֲצָה לאותו אדם היא שְׁפוֹרֵשׁ עֲצָמוֹ וְנִדְרָה הַנְּאָה
 83 ומקבל על עצמו איסור גַּם מִדְּבַר הַמּוֹתָר, וּכְדַבְּרֵי כ"ק מו"ח
 84 מורי וחמי אָדְמו"ר הרבי הרי"צ (רבי יוסף יצחק מליובאוויטש, חותנו

פינחס (כט, לט). (7) ראה תנחומא נשא טז. בחוקתי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. (8) אבות פ"ג מ"ג. (9) אגרות-קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ע' שכה. הועתק ב"היום יום" כח שבט. כתר שם טוב בהוספות סימן כא. וש"נ. (10) משפטים כג, ה. (11) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1076 ואילך. (12) ע"פ לשון הכתוב - קהלת ז, כט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 של הרבי) שִׁישְׁנוּ הַפְתָּגָם הַיְדוּעַ בין חסידים: וְאוֹס מ'טָאָר נִיט, 2 טָאָר מְעַן נִיט, אוֹן וְאוֹס מ'מַעַג, דְּאַרְף מְעַן נִיט¹³, מה 3 שאסור – אסור, ומה שמותר – מיותר, וְהֵינּוּ הַפְרִישוֹת מענייני העולם 4 וההימנעות גם מדברים המותרים היא התנהגות נכונה וראוייה באנשים 5 מסויימים לְפִי שְׁנַמְצָא אותו אדם 6 ססטה מהדרך הישרה ו'עבר את 7 הדרך" נמצא בְּמַעֲמָד וּמַצָּב 8 שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׂלֵא זוּ בְּלָבָד 9 שְׂהוּא לֹא יִבְרַר אֶת הַמַּאֲכָל 10 ויעלה אותו לקדושה, אֶלֶּא 11 אֲדַרְבָּה, שְׂהַמַּאֲכָל יִמְשִׁיף 12 וְיִוְרִיד אוֹתוֹ לְמַטָּה כו', ולמרות 13 שהמאכל מותר באכילה מן הדין, כיוון 14 שמדובר באדם ששקוע בגשמיות 15 וחומריות, האכילה תגרום לו 16 הידרדרות נוספת (זה לשון רבנו הזקן 17 בתניא פרק ז': "אך מי שהוא בזוללי 18 בשר וסוכאי יין למלאת תאוות גופו 19 ונפשו הבהמית... עליידי זה יורד חיות 20 הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה 21 ברע גמור שבשלוש קליפות הטמאות 22 וגופו נעשה להן לבוש ומרכבה לפי 23 שעה עד אשר ישוב האדם ויחזור 24 לעבודת ה' ולתורתו..."), וְלָכֵן צְרִיף 25 אדם זה לְפָרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְלֶאֱסוֹר 26 עַל עֲצָמוֹ גם דברים המותרים מצד 27 עצמים. 28 ג) וְעַנְיָן ב' אוֹפְנִים הַנְּ"ל 29 בעבודת האדם, האחד – שהאדם כן 30 עוסק בענייני העולם ומברר אותם 31 ומעלה אותם לקדושה, והשני שהאדם נודר נדרים ופורש מענייני העולם, כפי 32 שהוא משתקף ובה לירי ביטוי בְּכָל־לֹת הַעוֹלָמוֹת הוּא הַחִילוּק 33 ההבדל שִׁבִּין עוֹלָם הָאֲצִילוֹת הראשון והנעלה מבין ארבעת העולמות 34 הרוחניים הכללית וְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָה הרוחניים שלמטה 35 מעולם האצילות. דְּהֵנָּה, עוֹלָם הָאֲצִילוֹת הוּא עוֹלָם מְבוֹרָר 36 ומזוהך שמלכתחילה אין בו רע והיפך הקדושה, דְּכָתִיב בִּיהָ¹⁴ שכתוב בו 37 לֹא יְגוֹרְף רַע, וְנִקְרָא עוֹלָם הָאֲחָדוֹת¹⁵ העולם שבו הכול בטל 38 לאלוקות בצורה מוחלטת ואין שום מציאות שנואית כדבר נפרד מאלוקות, 39 לְפִי שְׂשָׁם בעולם האצילות הרי כלשון הזהיר לֹא רַק אֵיהוּ וְחִוְיָהּ 40 חָד, הוא והחיות שלו אחד, אֶלֶּא גַם אֵיהוּ וְגִרְמוֹהִי חָד הוא 41 וה"כלים" שלו, כביכול, אחד¹⁶ וכמובאר בחסידות הכוונה היא שעשר

42 הספירות העליונות מתגלות ומאירות בדרך של התלבשות "אורות" ב"כלים" 43 ובעולם האצילות לא רק ה"אורות" (חיות) מאוחדים לחלוטין באלוקות ואין 44 להם מציאות נפרדת אלא גם ה"כלים" (גרמוהי) שבצמצם נועדו לגרום לאור 45 הגדרה מסוימת ו"ציור" מסוים, גם הם בטלים לאלוקות לגמרי (ראה תניא, 46 אגרת הקודש סימן כ': "איהו וחיותי 47 חד איהו וגרמוהי חד בהון (פירוש: 48 עשר ספירות דאצילות חיותי הן 49 האורות וגרמוהי הן הכלים שכולן 50 אלוקות מה-שאין-כן כבריא-היצירה- 51 עשייה"), זאת למרות שהכלים "הן 52 בבחינת גבול" – עיין שם באריכות). 53 מה-שאין-כן בְּעוֹלָמוֹת 54 בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָה, שם אין 55 ביטול לאלוקות באותה דרגה כמו 56 בעולם האצילות שְׂעֵל-זָה על 57 מעמדם של הספירות והנבראים 58 הרוחניים (כמלאכים עליונים) בעולמות 59 אלו נֶאֱמַר¹⁷ וּמִשָּׁם יִפְרֹד, 60 שְׂשָׁם מִתְחִיל עַנְיָן הַפְּרוּד, כי 61 הביטול לאלוקות אינו מוחלט כמו 62 באצילות וְעַד שבדרגות יותר נמוכות 63 יש נתינת מקום לְמַצִּיאוֹת שֶׁל רַע 64 כו', היפך הקדושה, שְׂהָרִי אֶפִּילוֹ 65 בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה שהוא עולם 66 רוחני נעלה מאד יֵשׁ עַל-כָּל-פְּנִים 67 מִיעוּט רַע¹⁸ על ארבעת העולמות 68 אצילות-בריא-היצירה-עשייה נאמר 69 בכתבי האריז"ל שבעולם האצילות 70 כולו טוב ("לא יגורך רע"), בעולם 71 הבריא רובו טוב ומיעוטו רע, בעולם 72 היצירה חציו טוב וחציו רע ובעולם העשייה רובו רע (ולכן נאמר בספר 73 התניא, פרק ו, שהעולם הזה, עולם העשייה הגשמי, נקרא "עולם הקליפות", 74 ו"כל מעשה עולם הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו"). 75 וּמִזָּה מוֹיָב, שְׂעַנְיָן הַנְּדָרִים שנועדו למנוע מהאדם להיות שקוע 76 בגשמיות יתר על המידה שְׂפִיף רַק בְּמִדְרֵגַת עוֹלָמוֹת בְּרִיאָה- 77 יְצִירָה-עֲשִׂיָה, שהם, כאמור, עולמות שבהם יש מציאות של פירוד 78 מהקדושה ואי ביטול לאלוקות ויש צורך בהתרחקות ופרישות מדברים מסוג 79 זה מה-שאין-כן מִצַּד מְדְרֵגַת עוֹלָם הָאֲצִילוֹת שבו אין כל 80 נתינת מקום לדברים בלתי רצויים אֵין צוֹרְף פֶּלֶל בְּעַנְיָן הַנְּדָרִים. 81 וּבְעַנְיָן הַסְּפִירוֹת כפי ששני האופנים האמורים משתקפים בספירות 82 העליונות הָרִי זָה הַחִילוּק ההבדל בִּין סְפִירַת הַפִּינָה שבה יש

13 ספר השיחות תש"ה ע' 72. אגרות-קודש אדמו"ר מוהררי"צ ח"ד ע' עד (הועתק ב"היום יום" כה אדר שני). 14 תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, ג ואילך. 15 ראה עבודת הקודש ח"א פ"ב. לקוטי הש"ס להאריז"ל מסכת שבת. ובכ"מ. 16 תקו"ז בהקדמה (ג, ב). 17 בראשית ב, י. וראה תו"א בראשית ג, א. וארא נז, א. ובכ"מ. 18 ראה עץ חיים שער מג (שער ציור עולמות) בהקדמה להדרוש. 19 ראה לקו"ת פרשתנו פה, סע"א. אוה"ת שם ע' א'שט ואילך. ד"ה וידבר גו' המטות עטר"ת

וידבר משה אל ראשי המטות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מקום ליישות ומציאות עצמית ולכן יש מקום לנדרים ופרישות לְסִפְרִית

2 הַחֲכָמָה¹⁹ עניינה הוא ביטול מוחלט ובה אין צורך בנדרים ופרישות, כפי

3 שהולך ומבאר, דְּהִנֵּה סִפְרִית הַבִּינָה שעניינה הוא התפשטות הרעיון

4 השכלי שבחכמה הוא כנקודה בלבד היא מְקוֹר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, האור

5 האלוקי היורד להוות ולקיים את

6 העולמות בא מלמעלה למטה בצורה

7 הדרגתית ויורד מדרגה לדרגה לפי

8 'סדר השתלשלות' כך שכל דרגה

9 קשורה בחברתה כמו חוליות של

10 שרשרת האחויות זו בזו, והמקור

11 שממנו מתחילה ירידת המשכת האור

12 בדרך זו הוא ספירת הבינה (כי ספירת

13 החכמה היא אמנם הראשונה מבין

14 עשר הספירות שדרכן בא האור והגילוי

15 אבל היא כנקודה בלבד שאין לה

16 התפשטות וגילוי) וְהִינּוּ שְׁעָם

17 הַיְיֹוֹתָה לְמַעְלָה מִשְׁבַּעַת יְמֵי

18 הַבְּנִינָן, ספירת הבינה היא חלק

19 מהמוחין (הנחלקים לחכמה בינה

20 ודעת) שלמעלה משבע המידות

21 הנקראות "שבעת ימי הבניין" כי בהן

22 נברא העולם (כמו שכתוב "עולם חסד

23 יבנה") מִפְּלִמָּקוֹם למרות שהבינה

24 היא למעלה מהמידות (כמו שבאדם

25 המידות הן האופן שהוא מתגלה

26 ומשפיע חוץ ממנו אל זולתו, ואילו

27 המוחין הם בעיקר לעצמו) בכל זאת

28 יֵשׁ לָהּ שְׂיִכּוּת אֲלֵיהֶם, שְׁהִיא

29 מְקוֹרָם כֹּי, ויש קשר ויחס בין

30 המוחין למידות כך הבינה היא המקור למידות (ועל שום כך היא נקראת "אם

31 הבנים") וְלִכֵּן שִׁיף שָׁם בספירת הבינה עֲנִינָן הַנְּדָרִים כי למרות

32 מעלתה, ספירת הבינה קשורה ל'סדר השתלשלות' שבו האור האלוקי יורד

33 מדרגה לדרגה עד לעולמות ונבראים תחתונים שזקוקים לבירור.

34 מֵה־שְׂאִינֵי־כֵן בְּחִינַת הַחֲכָמָה העליונה, ספירת החכמה היא

35 לְמַעְלָה מִהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, ואין לה ערך ויחס ל'השתלשלות' של ירידת

36 האור האלוקי למטה וְכִידּוּעַ שְׂבַחֲכָמָה העליונה מֵאִיר אֹרֶךְ אֵינ־

37 סוּף האור האלוקי הבליג-בול שלמעלה מהתלבשות בעולמות מוגבלים,

38 וְהִינּוּ לְפִי שְׁנַרְגֵּשׁ בספירת החכמה הַעֲנִינָן שְׁהִיא לְבָדוּ הוּא

39 וְאֵין זולתו כֹּי²⁰ שמלבד הקדוש-ברוך-הוא בעצמו לא קיימת שום

40 מציאות אמיתית, ומבחינת הַחֲכָמָה לֹא שִׁיף לא ייתכן שְׁתַּהֲיָה

יְנִיקַת הַחִיצוֹנִים, שהשפעה והארה מהאור האלוקי תרד להשפיע

לקליפות וסטרא-אחרא הנקראים 'חיצונים' בהיותם מחוץ לגבול הקדושה

וְכִמּוֹ שְׂכָתוֹב²¹ זְמוּתוֹ וְלֹא בְּחֲכָמָה, כלומר, במקום שאין חכמה

ואין התגלות של האור אין-סוף אין חיות, כי חיות נובעת מדבקות באלוקות,

מקור החיים האמיתיים וְלִכֵּן לֹא

שִׁיף שָׁם בספירת החכמה עֲנִינָן

הַנְּדָרִים כי מאחר שאין שום נתינת

מקום להיפך הטוב, אין צורך בנדרים

ופרישות מדברים בלתי רצויים.

ד) וְהִנֵּה כְּשֵׁם שִׁישְׁנו חִילוֹק

ההבדל הַנִּלֵּל בין שני אופני

העבודה, האחד שבו אין צורך

בפרישות והשני שבו הפרישות נחוצה

בְּמָקוֹם בתחום רוחני מוגדר בדומה

להגדרת המקום (בְּעוֹלָמוֹת

וּבְסַפִּירוֹת כמבואר לעיל שיש הבדל

בין עולם האצילות לעולמות בריאה-

יצירה-עשייה ויש הבדל בין ספירת

החכמה לספירת הבינה), כְּמוֹ כֵּן

יִשְׁנו חִילוֹק הבדל זֶה בין שני

האופנים האמורים גַּם בְּזִמְנָן, שִׁישְׁנו

שני אופנים אלו הוא כְּלָלוֹת

הַחִילוֹק ההבדל שְׂבִינָן זְמוּת

הַחוּל²², זְמוּתוֹ וְלֹא בְּחֲכָמָה,

הַשְּׂכָת כפי שהולך ומבאר.

וְהִעֲנִין בְּזָה, דְּהִנֵּה נִתְבָּאֵר

לְעִיל²³ במאמר דיבור-המתחיל "מי

מנה עפר יעקב" שנאמר ב"ב תמוז

שנה זו, תשכ"ו (ויצא לאור עם ביאור

בדרך אפשר ב'דבר מלכות' לשבוע פרשת בלק השנה. יעויין שם באריכות)

בְּעֲנִינָן הַבִּירוּרִים של הרברים הגשמיים, היינו ההבדלה בין הטוב והרע

המעורבים בהם והעלאתם לקדושה, שִׁישׁ בִּירוּר בְּשִׂיכּוּת לְפִסְלוֹת,

בירור שנועד מלכתחילה לברר ולהעלות דברים שמעורב בהם רע (קליפות

וסטרא אחרא) שביחס לטוב (קדושה, אלוקות) הוא כפסולת ביחס לאוכל

ובזה עצמו הבירור הוא בשני אופנים אִם בְּאֹפֶן דְּבִירוּר הפרדה והוצאה

של הַפְּסוּלָת מתוֹף הָאוֹכֵל, או בְּאֹפֶן דְּבִירוּר הפרדה והוצאה

של הָאוֹכֵל מתוֹף הַפְּסוּלָת²⁴. וּבְעֲנִינָן זֶה של בירור הפסולת היא

כְּלָלוֹת הַעֲבוּדָה של "עבודת הבירורים" דִּימוֹת הַחוּל. אֲמָנָם, גַּם

בְּמִיָּם-טוֹבִים אף שהם במעלה ומדרגה יותר גבוהה ונעלית מימות החול

בכל זאת יִשְׁנו בימים טובים עֲנִינָן הַבִּירוּר בְּשִׂיכּוּת לְפִסְלוֹת,

(סה"מ עטר"ת ע' תקמג ואילך). סד"ה הנ"ל העת"ר (המשך תער"ב שם ע' א'עו). 20) ראה תניא פל"ה בהגהה. 21) איוב ד, כא. וראה תו"א לך יב, ד. ובכ"מ. 22) ראה אוה"ת שם ע' א'שח ואילך. ד"ה הנ"ל תר"ל. עטר"ת (סה"מ תר"ל ע' רכ. עטר"ת ע' תקמד ואילך). 23) ד"ה מי מנה די"ב תמוז פ"ד ואילך (סה"מ תשכ"ו ע' רנט ואילך). 24) ראה המשך תער"ב ח"ב ס"ע א'מה ואילך. ע' אינח ואילך. 25) מלאכי ב, ג. וראה זח"ב פח, ב. תו"א ר"פ חיי שרה. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּכְמוֹ שִׁפְתוֹב²⁵ לגבי המועדים פָּרַשׁ פסולת חֲגִיכֶם, וְלִכְן גם בימים
 2 טובים יֵשׁ צוֹרֶךְ, בדוגמת ימות החול, בְּזִהְיוֹת שְׁלֹא תִהְיֶה יִנְיָקָה
 3 לְחִיצוֹנִים כו', על דרך האמור לעיל לגבי ספירת הבינה שכאשר ישנה
 4 התפשטות והתגלות, יש צורך בזהירות מיוחדת שהשפע יגיע למקום הראוי
 5 ולא תהיה כבדרך אגב גם יניקה
 6 והשפעה לחיצונים' שלא בצד
 7 הקדושה, וכך גם בימים טובים שישנה
 8 בהם הארה והתגלות מלמעלה ויש
 9 צורך בזהירות שהשפע לא יירד למקום
 10 לא רצוי וּכְפִשְׁטוֹת הַדִּין כמו
 11 שמצינו בהלכה כפשוטה שִׁשְׁמַחַת
 12 יוֹם-טוֹב שבעיקרה נובעת מתוקף
 13 הגילוי האלוקי שמאיר בימים אלה
 14 דורשת זהירות מיוחדת, ולכן היא
 15 צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּאוֹפֶן שֶׁחֵיב
 16 לְהֶאֱכִיל לספק אוכל לָגֵר לְיִתּוֹם
 17 וְלֶאֱלֻמְנָה עִם שְׂאֵר הָעֲנָוִים
 18 כו', כְּמוֹ שִׁפְתוֹב²⁶ בתורה לגבי
 19 מצות השמחה בימים טובים וְשִׁמְחָתָהּ
 20 בַּחֲגֹף, אַתָּה וְגו' וְהֵגֵר
 21 וְהַיְתוֹם וְהַיְתוֹם אֲשֶׁר
 22 בְּשַׁעְרֶיךָ, וְלוֹלֵי זֹאת, כאשר
 23 האדם שמח בחג רק לעצמו ולהנאתו
 24 ואינו משתף בשמחה גם נזקקים הֵנָּה
 25 עַל-זֶה נֶאֱמַר ששמחה זו אינה
 26 רצויה ומקובלת לפני ה' אלא ה' אומר
 27 בעקבות שמחה שכזו וְזִרְתִּי, אפרו
 28 פָּרַשׁ עַל פְּנִיכֶם פָּרַשׁ
 29 חֲגִיכֶם²⁷, ועוד מצינו שביום טוב
 30 נחוצה זהירות מיוחדת שהשמחה תהיה
 31 כדבעי ולא בצורה לא ראויה וְעַד
 32 כדי כך שֶׁחֵיבִין בֵּית-דִּין
 33 לְהַעֲמִיד שוֹטְרִים בְּרִגְלִים
 34 חגים וימים טובים שִׁהְיִו מְסַבְּבִין וּמְחַפְּשִׁין כו' בגנות ובפרדסין
 35 שהעם נהגים כראוי לקדושת החג ובצניעות, פְּדִי שִׁשְׁמַחַת יוֹם-טוֹב
 36 תִּהְיֶה כְּהוֹנֵן²⁸, וְכֵן זֶה הדברים המוכיחים על הצורך בזהירות ושמירה
 37 וסיגים בשמחת יום טוב הוא לְפִי שְׁיִוִם-טוֹב הוא בְּחִינַת מוֹחִין
 38 דְּאִמָּא²⁹, המוחין שהם המקור ל'הולדת' המידות נמשלו לאב ואם 'מוחין
 39 דאבא' – חכמה ומוחין דאימא' - בינה. וכמו שנתבאר לעיל כל ענין הזהירות
 40 והפרישות (נדרים) נדרש במדרית הבינה ולא במדרית החכמה כִּי
 41 יָמִים-טוֹבִים הֵם מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָתָהּ³⁰, וּכְתִיב³¹ אִם הַבְּנִים

שִׁמְחָה, בְּחִינַת בִּינָה, הרי שיש קשר מיוחד בין ספירת הבינה
 (שבהיותה המקור למידות נקראת "אם הבנים") לענין השמחה שְׂזוּהִי
 בחינת בינה מְדַרְיַגַת עוֹלָם הַבְּרִיאָה, כְּמֵאֲמַר³² הוזהר אִמָּא
 עֵילָאָה מְקַנְנָא בְּכוֹרְסִיאָה האם העליונה (שהיא ספירת הבינה, בשונה
 מ"אימא תתאה", האם התחתונה,
 ספירת המלכות) 'מקנת' היינו שם
 נמצא המדור והקן שלה) בכורסה,
 עולם הבריאה הנקרא עולם הכסא (כמו)
 שכתוב בישעיה "ואראה את ה' וישב
 על כסא"). וְכִיּוֹן שְׂבִינָה הִיא
 מְקוֹר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת (כנ"ל
 סְעִיף ג), לִכְן שִׁיף שֶׁם עֲנִין
 שֶׁל יִנְיָקָה כו' ומאחר שתיתכן
 אפשרות של יניקה לחיצונים שהם
 היפך הקדושה, יש צורך בזהירות
 מיוחדת כדי שהדבר לא יקרה. ונמצא
 שגם בימים טובים יש צורך בזהירות
 מעין ימות החול וממילא יש מקום
 לפרישות ונדרים כמבואר לעיל.
 וּלְמַעַלָּה מְזָה למעלה לא רק
 מימות החול אלא גם מהחגים הוא
 יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁהוּא בְּחִינַת
 מוֹחִין דְּאִבָּא²⁹, כאמור חכמה
 ובינה נמשלו ל'אב' ו'אם' בגלל
 פעולתן ב'הולדת' המידות (כך)
 שהחכמה היא נקודת הרעיון, והבינה
 היא ההרחבה וההתפתחות (שלו)
 בְּחִינָה שֶׁלְמַעַלָּה
 מְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, כמבואר לעיל
 שבספירת החכמה מאיר האור האלוקי
 האין-סוף ובלי גבול שלמעלה מ'סדר
 השתלשלות' שבו האור האלוקי מאיר
 בגבול וצמצום שְׂבִינָה בספירת
 החכמה שלמעלה מהעולמות לא שִׁיף עֲנִין הַפְּסוּלָת, מלכתחילה,
 שְׂזוּהִי מֵהַ שִׁפְתוֹב בפסוק הנזכר לעיל פָּרַשׁ פְּסוּלַת חֲגִיכֶם דְּרִיקָא,
 וְלֹא פָּרַשׁ שִׁבְתְּכֶם³³ כי לשבת בהיותה למעלה מהעולמות ומהגבול אין
 'פרש' ופסולת', וְלִכְן שַׁבָּת אינו זמן לפרישות מענייני העולם אלא להיפך
 מְצָוָה לְעַנְּגוֹ בְּאֶכִילָה וּשְׂתִיָּה³⁴, וְעַד שֶׁאֶפִּילוּ שִׁינָה שהיא
 דבר יותר גשמי וחומרי אפילו מאכילה ושתייה שהרי בעת השינה החיות של
 האדם מסתלקת במידה מסוימת בְּשַׁבָּת תְּעַנּוּג³⁵, בִּיּוֹן שְׂאִי-אֶפְשָׁר
 שתהיה יִנְיָקָה כו' כיוון שהשבת היא למעלה מהעולמות המוגבלים אין

(26 פ' ראה טז, יד. 27) רמב"ם הל' יו"ט פ"ו ה"ח. 28) שם הכ"א. שו"ע אדה"ז או"ח סתקכ"ט סי"ג. 29) ראה פרי עץ חיים שער מקראי קדש פ"א. לקו"ת צו יא, ד. ד"ה הנ"ל העת"ר (ע' א'עג). 30) נוסח תפלת (וקידוש) דיו"ט. 31) תהלים קיג, ט. זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים. לקו"ת שמע"צ פח, ד. ובכ"מ. 32) תקוני זהר ת"ו (כג, א). 33) ראה זח"ב ותו"א שבהערה 25. 34) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס רמב. 35) ראה ילקוט

וידבר משה אל ראשי המטות

ביאור בדרך אפשר

1 חשש שמהאור והשפע המאיר בה תהיה 'יניקה' לחיצונים שאינם ראויים
 2 לקבל את השפע, וקבלות העבודה של האדם את ה' דְּשֶׁבֶת אֵינָה
 3 בְּעֵנֶן הַבִּירוֹרִים שְׁשִׁיף בָּהֶם פְּסוּלֹת אלא שבכירור עצמו יש בורר
 4 אוכל מתוך פסולת ויש בורר אוכל מתוך פסולת, שְׁהָרִי בְּשֶׁבֶת בּוֹרֵר
 5 אָסוּר והבורר בפשטות (של החיטה
 6 מהמוץ) הוא אחת מל"ט המלאכות
 7 האסורות בשבת וגם ה'בירור'
 8 ברוחניות כמוכנו הרגיל והפשוט של
 9 הפרדה והבדלה בין טוב לרע אין לו
 10 מקום בשבת, אֶלֶּא הָעֵבֹדָה
 11 דְּשֶׁבֶת הִיא עַל-דֶּרֶךְ מָה
 12 שְׁפָתוֹב³⁶ וְאֶבְלָתֶם אֶכּוֹל גּוֹ',
 13 וכפל הלשון מלמד שהאדם עוסק
 14 באוכל בלבד שְׁהוּא עֵנֶן בִּירוֹר
 15 אֶבְלָת מִתּוֹךְ הָאוֹכֵל, ללא כל
 16 מגע וללא כל שייכות עם פסולת
 17 פְּנִ"ל במאמר דיבור-המתחיל "מי
 18 מנה עפר יעקב" בְּאֶרֶבָּה.
 19 וּבָזָה יוֹכֵן גַּם שְׂכִיחוֹת עֵנֶן
 20 הַמוֹעֲדוֹת לְעֵנֶן הַנְּדָרִים¹⁹,
 21 כפירוש רבנו בחיי הנוכר לעיל לעניין
 22 הסמיכות של פרשת פנחס בה מדובר
 23 על המועדים לפרשת מטות בה מדובר
 24 על הנדרים כִּי בְּבַחֲיִנַת בִּינָה
 25 (שְׁשֵׁם הִיא מְדַרְיַגַת
 26 הַמוֹעֲדוֹת) שְׁיָף גַּם עֵנֶן
 27 הַנְּדָרִים (כִּנִּ"ל סְעִיף ג) וּק
 28 בשבת, בחינת החכמה, אין כל צורך
 29 בזה, כמבואר לעיל בהרחבה.
 30 ה) אָף עַל-פִּינְיָה לאור המבואר
 31 שענין הנדרים והצורך בפרישות
 32 מענייני העולם שייך בדרגות נמוכות
 33 ולא בדרגות גבוהות שבהם 'עבודת
 34 ה'בירורים' היא באופן אחר צְרִיף
 35 לְהִבְיֵן מָה שְׁפָתוֹב בִּפְסוּק
 36 הפותח את המאמר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
 37 אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת גּוֹ' אִישׁ
 38 כִּי יִדּוֹר נָדָר וְגוֹ', היינו שפרשת
 39 הנדרים נאמרה לראשי המטות,
 40 דְּלִכְאוּרָה, עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר לְעִיל הָרִי עֵנֶן הַנְּדָרִים שְׁיָף
 41 בְּמְדַרְיַגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת דְּוָקָא, והולך ומפרט לאיור 'מדורגות תחתונות'
 42 הכוונה, כפי שנתבאר לאורך המאמר, בְּבַחֲיִנַת בִּינָה דְּוָקָא שְׁהִיא
 43 מְקוֹר לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, שהיא דרגה נמוכה לעומת החכמה שבה מאיר

ביאור בדרך אפשר

44 אור אין סוף, וּבְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצְרָה-עֲשִׂיָה דְּוָקָא שְׁהֶם
 45 בְּאוֹפֵן שֶׁל פִּירוּד מֵהַאֲלוּקוֹת וְכוּ', ולא בעולם האצילות שהוא עולם
 46 האחדות וְכֵן בְּעֵבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁעֵנֶן הַנְּדָרִים הוּא רַק
 47 כְּאֲשֶׁר רוּאָה פְּנִפְשׁוֹ שְׁאִי-אֶפְשֶׁר לוֹ לְבָרֵר אֶת הַדְּבָר כּוֹ'
 48 והעדר היכולת לעסוק בעבודת
 49 הבירורים היא בגלל מעמדו ומצבו
 50 הנחות של האדם (כמבואר לעיל
 51 שבאדם במצב רוחני ירוד יש חשש
 52 שהעיסוק ברברים גשמיים יגרום לו
 53 הידרדרות רוחנית נוספת). וּמָזָה
 54 מוֹכֵן, שְׁעֵנֶן הַנְּדָרִים שְׁיָף
 55 יוֹתֵר לְאֲנָשִׁים פְּשוּטִים,
 56 שְׁמַצֵּד פְּחִיתוֹת מְדַרְיַגְתָּם
 57 הרוחנית צְרִיף לְהִיּוֹת אֶצְלָם
 58 עֵנֶן שֶׁל פְּרִישׁוֹת כּוֹ' מענייני
 59 העולם הגשמי והחומרי.
 60 וְאִם-כֵּן נִשְׁאַלֵת הַשְּׂאֵלָה מְדוּעַ
 61 נֶאֱמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ לְרָאשֵׁי
 62 הַמַּטּוֹת, נִשְׂאֵי הַשְּׂבִטִים, שְׁהֶם
 63 בְּמְדַרְגָּה נְעִלִית, וְכִמּוֹ הַזְּקֵנִים
 64 שְׁבָעִים הַזְּקֵנִים עֲלֵיהֶם מְסוּפָר בְּתוֹרָה
 65 (בִּפְרֹשֶׁת הַבְּעֻלוֹתךְ) שְׁהִיוּ בְּמְדַרְגָּה
 66 נְעִלִית בִּיּוֹתֵר עַד כִּדִּי כֵךְ שְׁהִיוּ
 67 בְּמְדַרְיַגַת מִשָּׁה, כִּמּוֹ
 68 שְׁפָתוֹב³⁷ בְּתוֹרָה לְגַבֵּי שְׁבָעִים
 69 הַזְּקֵנִים וְאֶצְלָתִי וּהַפְּרֹשְׁתִי מִן
 70 הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ עַל מִשֶׁה רַבִּינוּ
 71 וְשִׁמְתִי עָלֵיהֶם, ומאחר שהזקנים
 72 קבלו מרוחו של משה הרי הם
 73 בְּמְדַרְיַגַת מִשֶׁה וְהָרִי בְּמְדַרְיַגַת
 74 מִשָּׁה, בְּחִינַת הַחֲכָמָה, לֹא
 75 שְׁיָף עֵנֶן הַנְּדָרִים (כִּנִּ"ל
 76 סְעִיף ג) ולמה אם כן נאמרה פרשה
 77 זו לראשי המטות?
 78 אָף הָעֵנֶן הוּא, שְׁעִיקָר
 79 הַפְּנִינָה בְּפְרָשָׁה זוֹ הוּא (לֹא
 80 לְעֵנֶן הַנְּדָרִים, היינו עניין האיסור
 81 שנוצר על ידי הנדר אֶלֶּא אֲדַרְבָּה)
 82 לְעֵנֶן הַתַּרְתַּת נְדָרִים¹⁹, כמובא
 83 בתחילת המאמר מפירוש רש"י שהפרשה נאמרה לראשי המטות להורות
 84 הלכה בענייני התרת נדרים (שמומחה יכול להתיר נדרים ביחיד) וְכִנִּ"ל
 85 (סְעִיף ב) שְׁעַל-פִּי תוֹרָה לֹא צְרִיף לְהִיּוֹת עֵנֶן הַנְּדָרִים והם
 86 נועדו רק למצב לא רצוי.

ראובני ואתחנן ד, יט. סידור האריז"ל (קול יעקב) אחרי סעודת שבת. ב. שו"ע אדה"ז או"ח
 וסרפ"א. סרצ"ב ס"ב. 36) יואל ב, כו. וראה המשך תער"ב שם (ע' אינח ואילך). 37) בעלעלותך יא, יז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

פירוש רש"י על כתוב זה שבנוסף לאפשרות להתיר נדר על ידי מומחה יחיד
 ("ראשי המטות") אפשר להתיר נדר גם על ידי שלושה 'הדיוטות', היינו
 אנשים פשוטים שאינם מומחים. **והענין בזה**, לפי פנימיות הדברים,
דהנה מבוואר ב'סידור'³⁹ "סידור עם דא"ח (דברי אלוקים חיים)" ובו
 מאמרי חסידות מתורת רבנו הזקן
 שנכתבו על ידי אדמו"ר האמצעי
הענין שבשלושה אומר נברך,
 כאשר שלושה שאכלו כאחד (יחד)
 מברכים ברכת המזון בזמון, המברך
 אומר "נברך" **שהן** לפי פנימיות
 העניינים המושג "שלושה שאכלו
 כאחד" האמור כאן היינו **בחינת**
 שלושת הספירות של המידות
 העליונות **חסד-גבורה-תפארת**
כשמתפללים יחד, כאשר לא זו
 בלבד שיש התכללות (התחברות
 והתאחדות) של הספירות זו בזו (חסד
 שבגבורה, גבורה שבחסד וכו') אלא
 יש התכללות של שלוש ספירות יחד
 (זו בזו ושתיהן יחד בשלישית) **ואז**
היא השפעה של **הברכה לרבים**
 והדבר נרמז בהלכה שדווקא שלושה
 שאכלו כאחד מברכים ברכת המזון
 באופן נעלה יותר מאשר אחד שאכל
 לבר או אפילו שניים שאכלו יחד
שנמשכת הברכה לרבים מבחינת
פתי-הכמה-בינה שגם זו
 התכללות של שלוש בחינות שונות
 ביחד, דבר שמביא ברכה והשפעה
 מיוחדת.
ועל-דרך-זה יש לומר בענין
ג' הדיוטות, שאמנם הם 'הדיוטות' פשוטים ולא 'ראשי המטות' אבל
 בכוח היותם שלושה יש להם כוח מיוחד **שנמשכים מבחינת הפתר**,
 כמו 'ראשי המטות' שמאיר בהם אור מבחינת ה'כתר' ('גבורות דעתיק'),
 כמבואר לעיל **ולכן ביכלתם להתיר את הנדר** בדיוק כמו הנשיאים
 הנעלים.
ועל-פני-זה יש להוסיף בביאור הסמיכות דפרשת מועדות
 שבפרשת פנחס **לפרשת נדרים** שבפרשתנו פרשת מטות, **שבפסוק**
אלה תעשו לה' במועדיכם לבר מנדריכם ונדבותיכם גו',
 אין הכוונה להבדיל ולהפריד בין ענייני החובה שבמועדים לענייני הנדרים
 והנדבות (כפי שהייתה סברה בשאלות שבתחילת המאמר) אלא כפירוש רבנו
 בחיי שהפסוק מלמד על הקשר ביניהם ובוה **מרויז הקשר והשייכות**
שבין מועדות לנדרים, ולפי האמור מובן מה המשותף ביניהם

וזהו הטעם הפנימי לכך שפרשה זו נאמרה לראשי המטות, כדי
שהם יפעלו התרת נדרים, פי ענין התרת נדרים נעשה
על-ידי חכם דוקא, בגלל מעלתו (בשונה מענין הנדרים בתור פרישות
 ואיסור ששייך דווקא למי שנמצא בדרגה נמוכה, כמבואר לעיל) **ובאופן**
שעוקר את הנדר מעיקרו³⁸,
 כמובא לגבי דיני נדרים שכאשר חכם
 מפר את הנדר הרי זו עקירה מוחלטת
 כאילו לא היה נדר מלכתחילה (ובלשון
 הגמרא: "מה בין חכם לרופא, חכם
 והיינו שיפגעלו אצל כל בני ישראל שיהיו
 במעמד ומצב נעלה יותר שלא יצטרכו לענין
 הנדרים. וכללות הענין שחכם מתיר את הנדר,
 דהינו שהדבר האסור נעשה מותר, הוא מצד
 בחינת אור אין-סוף שבחכמה, והוא בחינת
 גבורה דעתיק, שלכן ביכלתו להתיר. ויש גם
 אופן התרת נדרים בשלושה הדיוטות. והענין
 בזה, דהנה מבוואר ב'סידור'³⁹ **הענין שבשלושה**
אומר נברך, שהן בחינת חסד-גבורה-תפארת
כשמתפללים יחד, ואז היא הברכה לרבים
שנמשכת מבחינת פתי-הכמה-בינה. ועל-דרך-
זה יש לומר בענין ג' הדיוטות, שנמשכים
מבחינת הפתר, ולכן ביכלתם להתיר את הנדר.
ועל-פני-זה יש להוסיף בביאור הסמיכות
דפרשת מועדות לפרשת נדרים,
שבפסוק אלה תעשו לה' במועדיכם לבר
מנדריכם ונדבותיכם גו', מרויז הקשר
והשייכות שבין מועדות לנדרים, שזהו לפי
 הגילוי בעולם האצילות, ובעוד שבעולמות אצילות-בריא-יצירה-עשייה
 הגבורה היא מידת הדין, הרי 'גבורה דעתיק' היא 'גבורת ממותקות' (ראה
 לקוטי תורה לרבנו הזקן, שמיני עצרת: "... המשכת י"ג מידות הרחמים נקרא
 וזקתי עליכם מים טהורים ... גבורה דעתיק יומין המלוכשת כמוחא סתימאה
 [על-דרך האמור כאן שגבורה דעתיק היא אור אין סוף שבחכמה] ... ונקרא
 מים טהורים לפי שבהם ועל ידם נמשך הטהרה כדכתיב מי יתן טהור מטמא
 כו'... הרי שהמשכה עליונה זו נקראת גם כן לשון טהרה [על דרך האמור כאן
 שעל ידי בחינה זו מהפכים אסור למותר] ... הטהרה היא העיקר בסוד
 הגבורה. אך אין זה בגבורה סתם דאצילות כי אם המשכת גבורה דעתיק כנ"ל
 מקור הטהרה... גבורה דעתיק שהם גבורות הממותקות בתכלית (...) **שלכן**
ביכלתו של החכם להתיר כיון שמאיר בו אור אין סוף.
ויש גם אופן התרת נדרים בשלושה הדיוטות כמובא גם בהמשך

וידבר משה אל ראשי המטות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1	בפנימיות הדברים שָׁזָהוּ לְפִי שְׁשֻׁנֵיהֶם הֵם מִבְּחִינַת בִּינָה, שְׁלֹמְעָלָה מִבְּחִינַת הַבִּינָה	12	ובה, בבחינת החכמה, אין צורך ואין
2	שְׁמֶשֶׁם יְכוּלָה לְהִיֹּת יְנִיקָה	13	מקום לנדרים. וּכְמוֹ עֲנִיָּן הַשֶּׁבֶת
3	כו', כמבואר לעיל באיכות וְלֹכֵן	14	שְׁלֹמְעָלָה מִיּוֹם-טוֹב ⁴⁰ , ולכן
4	יֵשׁ צוּרָף בְּעֲנִין הַפְּרִישׁוֹת	15	יום טוב (מועדות) שייך לנדרים
5	כו'. וְלֹא־חֲרִי-זָה לאחר הפסוק	16	ופרישות, ואילו בשבת אין מקום
6	הנוכר בפרשת פנחס שבו המועדות	17	ל'עבודת הביורים', כמבואר לעיל
7	והנדרים הם כדרגה שמחייבת זהירות	18	בהרחבה, וְעַד שְׁבָאִים לְתַכְלִית
8	ופרישות, כמבואר לעיל, בָּאָה	19	הַעִילוּי דְיוֹם הַשֶּׁבֶת, לְיוֹם
9	פְּרִשְׁת נְדָרִים, שְׁעִיקָה הוּא	20	שְׁפוּלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
10	עֲנִין הַתְּרַת והפרת נְדָרִים,	21	הַעוֹלָמִים ⁴¹ שהוא זמן הגאולה
11	שָׁזָהוּ מִצַּד פְּחִינַת הַחֻקָּה	22	השלמה.

וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הַעוֹלָמִים⁴¹.

40 חסר קצת (המו"ל). 41 תמיד בסופה.

המשך ביאור למס' פסחים ליום שבת קודש עמ' א

1	הגמרא: קָשְׂיָא - אכן קשה על דברי שמואל מהכתוב האמור.	31	תְּלוּשִׁין שנעקרו ממקומם, אֵימָא [-היינו אומרים] שהם לֹא
2	הגמרא מקשה על שיטת רב שאין למשקים טומאה מן התורה	32	מכשירים, משום שאינם חשובים עוד כמים. על כן צָרִיכֵי
3	כלל: תָּא שְׂמַע - בוא ושמע קושיא על דברי רב ממקרא מפורש.	33	[-נצרכים] שני כתובים אלו ללמדנו, שבין מים תלושים ובין
4	הלא נאמר בכלי חרס שנטמא משרץ (ויקרא יא לג-לד), וְכָל כְּלֵי חָרֶשׁ	34	מחוברים מכשירים.
5	אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֵל תּוֹכוֹ, כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְגו', מִכֵּל הָאוּבֵל	35	הגמרא מקשה על שיטת רב מכתוב אחר: תָּא שְׂמַע - בא ושמע
6	אֲשֶׁר יֵאָבֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מִיּוֹם יִטְמָא, וְכָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר יִשְׁתָּה כֹּל	36	קושיא על דברי רב ממקרא מפורש. הלא נאמר במים מחוברים
7	כְּלֵי יִטְמָא'. ופשטות משמעות הכתוב היא, שכלי חרס טמא מטמא	37	(שם יא לו), 'אֵיךְ מַעֲיֵן וְבוֹר מְקַוָּה מִיּוֹם יְהִיָּה טְהוֹר'. ומשמע שדווקא
8	את כל אשר בתוכו, בין אוכלים שהוכשרו על ידי מים ובין	38	מים אלו שהם מחוברים אינם מקבלים טומאה, אבל מים תלושים
9	משקים, ואם כן איך אומר רב שמשקה אינו מקבל טומאה כלל מן	39	מקבלים טומאה, ולא כדברי רב שאין למשקים טומאה מן התורה
10	התורה. מתרצת הגמרא: מָאִי [-מהו] 'מִטְמָא' שנאמר במשקים,	40	כלל. מתרצת הגמרא: אין כוונת הכתוב לטהרת המים עצמם,
11	הַבְּשִׂיר את האוכלים לקבל טומאה, ולא שנטמא בעצמו. שכן עד	41	אלא מָאִי 'יְהִיָּה טְהוֹר', שהטמא הטובל בהם נטהר מַטְּוִמָתוֹ, ובא
12	שיבווא מים או שאר משקים על המאכל אין הוא ראוי לקבלת	42	הכתוב להשמיענו שדווקא מי מעין ומקוה מטהרים, ולא מים
13	טומאה. וכך היא משמעות הכתוב לדעת רב, כל אוכל שיבוא	43	שאובים.
14	עליו מים, או שיבוא עליו כל משקה אשר ישתה בכל כלי, יכשיר	44	הגמרא מקשה על המבואר לעיל בשיטת רב, ש'יטמא' שנאמר
15	אותו המשקה להיטמא על ידי אור כלי החרס הטמא.	45	במשקה בא לרבות משקים תלושים להכשר אוכלים: ומים תְּלוּשִׁין
16	מקשה הגמרא: הלא מה שהבשיר המשקה את האוכלים מְרִישָׁא	46	מִי [-וכיון] מְבַשְּׂרִין אוכלים לקבלת טומאה מן התורה, וְהָאִמְר
17	דְּרָא שְׂמַעַת לִיה - כבר שמענו מתחילת דברי הכתוב, שכן נאמר	47	[-והרי אמרו] רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי הֲנִינְא, מְשַׁקֵּין שֵׁל בֵּית מִטְבְּחֵינָא
18	שם 'מִכֵּל הָאוּבֵל אֲשֶׁר יָאָבֵל וְגו' אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מִיּוֹם יִטְמָא', ולמה	48	שבעורה, לֹא דִיִּין שְׁהֵן דְּכֵן [-טהורים] ואין להם טומאה, אֵלֵא שְׁגֵם
19	הוצרך הכתוב לחזור וללמדנו שמשקה מכשיר את האוכלים.	49	אֵין מְבַשְּׂרִין את האוכלים. ומובח מזה שמים תלושים מכשירים
20	מתרצת הגמרא: חָד [-אחד] מכתובים אלו מדבר בְּמִים תְּלוּשִׁין,	50	רק מדרבנן, ובכדי למנוע טומאת קדשים לא גזרו חכמים על
21	חָד [-ואחד] מהם מדבר בְּמִים מְחֻבְּרִין לקרקע. וצָרִיכֵי - ונצרכים	51	המשקים שבעזרה שיכשירו. שהרי אם תלושים מכשירים מן
22	שני כתובים אלו, משום דָּאִי אֲשַׁמְעִינוּ [-שאם היה משמיענו]	52	התורה, איך היה כח ביד חכמים להפקיע ממשקי בית מטבחיא דין
23	הכתוב רק בְּמִים תְּלוּשִׁין שהם מכשירים, היינו אומרים שהוא	53	הכשר דאורייתא. מתרצת הגמרא: תִּירוּמָא [-תפרש] את דברי רבי
24	מְשׁוּם דְּאִחְשְׁבִינְהוּ - שהחשיבם למשקה בכך שתלשם מהקרקע	54	יוסי ברבי חנינא שמשקי בית מטבחיא אין מכשירים עַל דָּם שֵׁל
25	ומילאם בכלי וגילהא את דעתו שהוא צריך להם, אֲבָל במים	55	קרבנות שאינו מכשיר, ולא על מים. שכן דם קרבנות נתמעט מדין
26	מְחֻבְּרִין אֵימָא [-היינו אומרים] שהם לֹא מכשירים את האוכלים,	56	הכשר, כְּמוֹ דְּאִמְר רַבִּי חִיָּיא כִּד אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִנֵּין לְדָם
27	משום שאינם חשובים משקה. וְאִי תִנָּא [-ואילו נאמר] רק במים	57	קְדָשִׁים שְׂאִינוּ מְבַשְּׂרִין את האוכלים לקבלת טומאה, מִמָּה שְׁנִינְאִמְר
28	מְחֻבְּרִין שהם מכשירים, היינו אומרים שהוא מְשׁוּם דְּקָרִיבֵי	58	בדם (דברים יב כד) 'לֹא תֹאכְלֶנּוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ בְּמִים', ומכאן
29	בְּדוּקְתֵיהוּ חֲשִׁיבֵי - שמאחר שהם עדיין עומדים במקומם הראשון	59	שדווקא דָּם שְׁנִשְׁפָּף בְּמִים והולך לאיבוד ואין חוששים לקבלו
30	הרי הם חשובים כמשקה ומכשירים את האוכלים, אֲבָל במים	60	בכלי הוקש למים, וּמְבַשְּׂרִין כְּמוֹתֵם.